

Nyt om bøger

”... et bemærkelsesværdigt, kommunistisk liv.”

► AF JESPER JØRGENSEN

Sådan får Chris Holmsted Larsen i sin nyudkomne biografi meget rammende placeret Carl Madsen på den helt rigtige hylde, nemlig den kommunistiske. Ligesom mange af sine ligesindede var han først og fremmest kommunist; en identitet, der trumfede alle de andre: mand, far, sagfører, forfatter mv.

Bemærkelsesværdigt var Carl Madsens liv så sandelig også. Selv hans begravelse i 1978, som bogen indledes med, var usædvanlig farverig med et stort optog af kristianitter, der ville vise ham en sidste ære for forsvaret for Christiania. Netop den sag kom også til at tegne de første årtiers positive erindring om ham, siden kom koldkrigsopgøret og hev ham med over på de selvudræbte vinderes hold af landsforrædere.

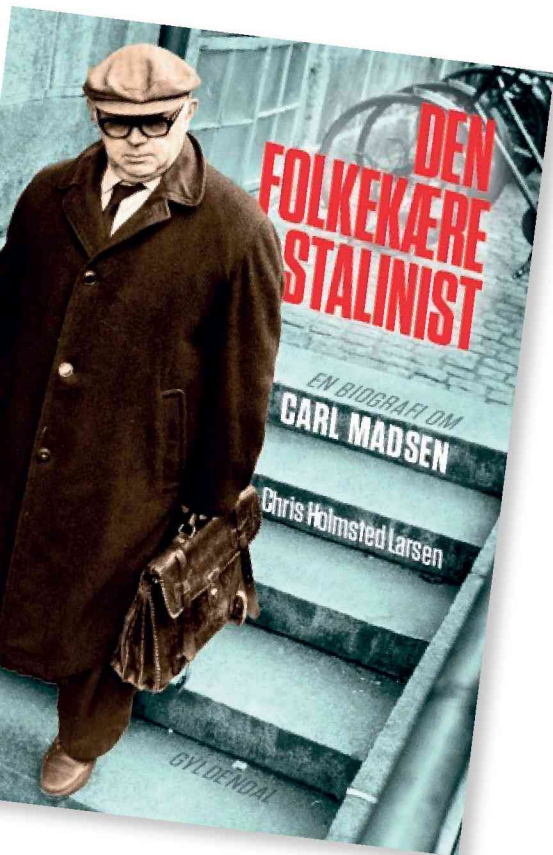
Kampen om eftermælet er i fuld gang. Chris Holmsted Larsens biografi er endnu et lod i vægtskålen, men et af de helt store, der kommer til at veje tungt i lang tid. Der er nemlig tale om god gammeldags, kildebaseret historieskrivning med en solid videnskabelig forankring. Sproget er let læst, og historierne er gode og mange.

Biografien bidrager imidlertid ikke kun til forståelse af en af de mest markante danske kommunister, der opmuntret af ungdomsoprørets venstredrejning endte med at gå i kødet på sit eget parti og blev ekskluderet i 1975, men også til det danske kommunistpartis historie.

Især vil jeg fremhæve udredningen af Carl Madsens rolle i retsopgøret (og forberedelsen af det under krigen), hvor han som ekstraordinær statsadvokat forsøgte at gennemføre en storstilet udrensning ”fra top til bund” med henblik på en folkedemokratisk udvikling af samfundet efter østeuropæisk forbillede. Lysten var der nok, men alligevel kan det ifølge forfatteren ikke opfattes som et kommunistisk forsøg på statskup. Forholdene var ganske enkelt ikke til det. Der var ikke nok sovjetiske støvler på jorden, hvilket andre ledede kommunister så klarere end Carl Madsen.

For Carl Madsen personligt endte retsopgøret som et andet Waterloo. Efter endnu en våd tur i byen i november 1946 ramte han den berygtede betonklods og blev sat fra bestilling:

”Med udsigten til en spritdom havde han egenhændigt serveret sit hoved på et fad til de kræfter, der ønskede at lukke munden på ham. Midt i den mest intense fase af retsopgøret havde han foræret sine fjender

det våben, der definitivt skulle afslutte felttoget imod værnemagerne. Og katastrofen var udløst af hans egen værste fjende – alkoholen.”

Carl Madsens liv var ikke let; derimod ekstraordinært konfliktyldt og hårdt for både ham selv og hans omgivelserne. På baggrund af interviews med datteren Esther Madsen får man endda indtryk af, at den nærmeste familie til tider tog de tungeste byrder for hans kommunistiske kompromisløshed.

Denne anbefalelsesværdige bog baserer sig på Chris Holmsted Larsens ph.d.-afhandling, som han forsvarede ved Roskilde Universitet i 2016, og som han modtog Arbejderhistorieprisen 2017 for på Arbejderhistoriefestivalen på Arbejdermuseet i maj måned. Forfatteren var undervejs med afhandlingen domicileret forsker på Arbejdermuseet (2012-2016).

Chris Holmsted Larsen:

DEN FOLKEKÆRE STALINIST. EN BIOGRAFI OM CARL MADSEN

Gyldendal 2017.

*Vi giver bogen
seks ud af seks røde faner.*

